

נשים וגברים

2009-1990

א. תכונות דמוגרפיות

יחס המינים

• בסוף 2009 חיו בישראל 3.8 מיליון נשים (50.5%) ו-3.7 מיליון גברים. רוב של נשים באוכלוסייה אופייני למדינות המערב, אף כי בישראל הרוב קטן יחסית למדינות אלו ויחס המינים בה מאוזן יותר. בכלל אוכלוסיית ישראל ישנם 98 גברים ל-100 נשים, לעומת 92 במדינות האיחוד האירופי, בממוצע. הרכב הגילים הצעיר של אוכלוסיית ישראל, הנובע מהפריון הגבוה בה, בצירוף עם העובדה כי בקרב הילדים ישנו רוב של בנים, הוא גורם חשוב לכך שיחס המינים בישראל מאוזן יחסית למערב.

• במספר מדינות יחס המינים בלתי מאוזן במיוחד, בשל עודף או חוסר חריג בנשים. תמותת גברים גבוהה במידה רבה מזו של נשים במדינות מזרח אירופה, בעיקר בעקבות צריכה רבה של אלכוהול על ידי הגברים בהן, גורמת לעודף ניכר של נשים, בעיקר בגילים המבוגרים. לעומת זאת, בסין, בעקבות הגבלת הילודה והימנעות האוכלוסייה באמצעים שונים מלידות של בנות, קיים מחסור בנשים, עד כדי צורך לייבא כלות מקהילות של יוצאי סין בעולם.

- באופן אוניברסלי, בין התינוקות הנולדים ישנם יותר בנים מבנות (105 בנים ל-100 בנות), אולם שיעורי התמותה¹ הגבוהים יותר בקרב הבנים, בכל הגילים, גורמים להצטמצמות פער זה עם העלייה בגיל ולהתהפכותו. בישראל חל ההיפוך בערך בגיל 35.
- באוכלוסייה היהודית בישראל הנשים מהוות 50.7% ויחס המינים הוא 97 גברים ל-100 נשים. באוכלוסייה הערבית מספר הנשים קטן ממספר הגברים (49.5% נשים; 102 גברים ל-100 נשים), תופעה אופיינית למדינות מתפתחות.
- במדינות הגירה, שישראל נמנית עליהן, יחס מינים בלתי מאוזן בקרב המהגרים משפיע על יחס המינים באוכלוסייה בכללותה. בעשור הראשון לקיומה של המדינה, כמו בשנים שלפניו, היה בקרב העולים רוב של גברים. מאז, רוב העולים הן נשים, ובמיוחד בולט הדבר בקרב העולים שהגיעו משנות ה-90 מחבר המדינות. יחס המינים בקרבם הוא 87 גברים ל-100 נשים.
- הרוב המספרי של נשים גדל עם העלייה בגיל והוא מואץ במיוחד בגילים המבוגרים. כך, בגיל 65 ישנם בישראל 91 גברים ל-100 נשים, ובגיל 80: 68 גברים ל-100 נשים.

הזדקנות האוכלוסייה

- אחד התהליכים הדמוגרפיים הבולטים במדינת המערב בעשורים האחרונים הוא הזדקנות אוכלוסיותיהן (גידול **בחלקם** של הקשישים באוכלוסייה), וזאת כתוצאה מהירידה החזקה בפריון והצטמצמות חלקם של הילדים באוכלוסייה. לתהליך ההזדקנות היבט מגדרי מובהק - הזדקנות אוכלוסיית הנשים מואצת יותר

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה

אתר אינטרנט: www.cbs.gov.il
דואר אלקטרוני: info@cbs.gov.il
טלפון מרכז המידע:
בירושלים 02-6592666
בתל אביב-יפו 03-5681933

הכנת עלון זה

כתיבה: נורית יפה
סייעו: שלומית כהן ואבישי כהן
עיצוב: סטודיו אלף
תמונת השער: דוד גרשטיין

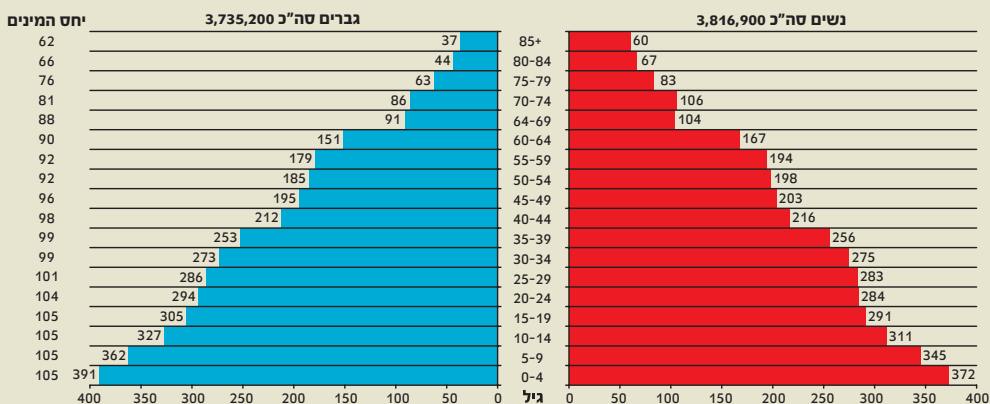
עלונים נוספים בסדרת סטטיסטיקה

- **שיצאו לאור בשנים 2008-2010*:**
  - סקר כוח אדם 1996-2006
  - מדדי פיתוח בר קיימה
  - המשק הישראלי 1950-2006
  - תחבורה 1995-2006
  - ששים שנה בראי הסטטיסטיקה 1948-2007
  - נשים וגברים 1987-2007
  - סקר הוצאות משק הבית וסקר הכנסות 2007
  - תיירות 2008
  - מלונות 2008
  - פשיעה 1999-2008
  - הסקר החברתי 2007-2008
  - האוכלוסייה הערבית בישראל 2008
  - מלונות 1990-2009
  - תיירות 1990-2009
  - אוכלוסיית ישראל 1990-2009

*נמצאים באתר האינטרנט של הלמ"ס

¹ בשנת 2008 נפטרו בישראל 3.4 בנות בגיל 0 לכל אלף בנות בגיל זה, לעומת שיעור של 4.4 בקרב הבנים. בגילים 45-49 השיעורים המקבילים הם 1.6 ו-2.5, ובגילים 70-74 - 16.6 ו-25.8, בהתאמה.

א.1. אוכלוסייה (אלפים) ויחס מינים (מספר גברים ל-100 נשים), לפי גיל, 2009

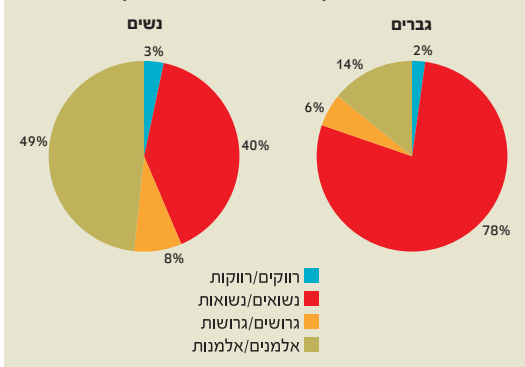

- היבט מגדרי מרכזי של תהליך ההזדקנות קשור לממדי ההתאלמנות השונים בין גברים לנשים. מכיוון שתוחלת החיים של נשים גבוהה יותר מזו של גברים, מכיוון שהן נישאות בדרך כלל לגברים מבוגרים מהן ומכיוון שהן פחות נוטות להינשא לאחר פטירת בן הזוג, קרוב למחצית מהנשים בגילים 65 ומעלה הן אלמנות, לעומת 14% מהגברים.

מהזדקנות אוכלוסיית הגברים, וזאת בעיקר כתוצאה מתוחלת החיים הגבוהה יותר של הנשים. כך, בגרמניה ובאיטליה נשים בנות 65 ומעלה מהוות קרוב לרבע מכלל אוכלוסיית הנשים, ואילו הגברים בגילים אלו מהווים 17% מכלל אוכלוסיית הגברים.

- בשל רמת הפריון הגבוהה בישראל במידה רבה מזו הקיימת במדינות המערב, הרכב הגילים בישראל צעיר יחסית למדינות המערב ותהליך ההזדקנות בה הוא איטי יותר (האיטי ביותר במערב). בעתיד, צפוי התהליך להיות מהיר יותר. חלקן של הנשים בנות 65 ומעלה בכלל אוכלוסיית הנשים עלה מ-10.1% ב-1990 ל-11% ב-2009 והוא צפוי להגיע ל-15.2% ב-2030²; בקרב הגברים השיעורים המקבילים הם 8.2%, 8.5% ו-12.1%.
- היקף ההזדקנות באוכלוסייה היהודית גדול יותר מזה שבאוכלוסייה הערבית, בעיקר בשל הפריון הנמוך יותר של האוכלוסייה היהודית. אחוז בני 65 ומעלה באוכלוסייה היהודית (10.1%) מהגברים ו-12.9% מהנשים) גבוה פי שלושה מזה שבאוכלוסייה הערבית (3.5% ו-4.2%, בהתאמה). בעתיד צפויה האצה בתהליך ההזדקנות באוכלוסייה הערבית, כתוצאה מהירידה בפריון בקרבה בשנים האחרונות. ב-2030 צפוי אחוז בני 65 ומעלה בקרב הגברים הערבים להגיע ל-6.5% ובקרב הנשים הערביות - ל-7.5%. באוכלוסייה היהודית השיעורים צפויים להיות 13.9% ו-17.4%, בהתאמה.
- עד 2030 צפוי הגיל החציוני לעלות ביותר מחמש שנים באוכלוסייה הערבית וב-2.5 שנים באוכלוסייה היהודית.

א.3. בני 65 ומעלה, לפי מצב משפחתי, 2008

ד. תיות

- באוכלוסייה היהודית אין כמעט הבדלים בין מידת הדתיות של גברים ונשים. כ-42% מבני שני המינים בגילים 20 ומעלה הגדירו את עצמם כחילונים, 38% כמסורתיים, 12% כדתיים ו-8% כחרדים. באוכלוסייה הלא יהודית ההבדלים בין המינים גדולים. 15% מהנשים בגילים 20 ומעלה הגדירו את עצמן כלא דתיות לעומת 27% מהגברים, ועוד 24% מהנשים הגדירו את עצמן כלא כל כך דתיות לעומת 30% מהגברים. בהתאמה, 51% מהנשים הגדירו את עצמן כדתיות ועוד 10% כדתיות מאוד, לעומת 37% ו-6%, בהתאמה, בקרב הגברים.

א.2. גיל חציוני, 2009 ותחזית ל-2030

	סה"כ		יהודים		ערבים	
	גברים	נשים	גברים	נשים	גברים	נשים
2009	28.2	30.4	30.3	32.6	20.6	21.4
2030	31.2	33.2	32.8	35.1	26.3	27.0
גידול	3.0	2.8	2.5	2.5	5.7	5.6

² תחזית של גידול בינוני

ב. במשפחה

קוהביטציה

- ממדי הקוהביטציה (חיים יחד כזוג ללא נישואין) בישראל נמוכים בהשוואה למדינות המערב. לעומת 10% מהזוגות החיים בקוהביטציה בארה"ב, 12% בגרמניה ו-27% בשוודיה, בישראל השיעור הוא 4% (כ-50 אלף זוגות ב-2008).
- השיעור המרבי של חיים בקוהביטציה הוא בגילים 20-29 - 12% מהגברים ו-9% מהנשים בגילים אלו החיים עם בן/בת זוג חיים בקוהביטציה.
- כ-60% מהאנשים החיים בקוהביטציה, הן גברים והן נשים, הם רווקים/ות ו-31% הם גרושים/ות.
- תופעת הקוהביטציה מאפיינת זוגות יהודים, צעירים ומשכילים.

ב-1. תכונות של החיים בקוהביטציה ובנישואין, אחוזים, 2009

זוגות	בקהביטציה בנישואין	
יהודים	81	94
מהם: ללא ילדים*	20	87
גברים		
בני 25-39	43	53
בעלי תואר אקדמי	26	40
נשים		
בנות 20-34	29	53
בעלות תואר אקדמי	28	44

* מכלל הזוגות היהודים שבהם האישה צעירה מ-35

ב-2. גיל חציוני של חתנים וכלות בנישואין ראשונים, יהודים ומוסלמים, 1990, 2008

	יהודים		מוסלמים	
	חתנים	כלות	חתנים	כלות
1990	26.0	23.2	24.4	20.0
2008	27.7	25.4	25.7	20.3
גידול	1.7	2.2	1.3	0.3

- כתוצאה מהעלייה בגיל הנישואין גדל שיעור הרווקות בגילים הצעירים. כך, אחוז הגברים הרווקים בני 30-34 גדל מ-16% בשנת 1990 ל-26% בשנת 2008 ואחוז הנשים הרווקות גדל מ-11% ל-17%, בהתאמה.

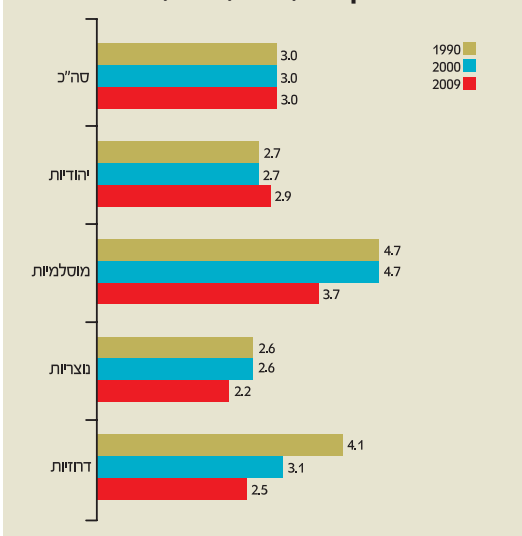
גירושין

- היקף הגירושין בישראל גדל. מבין הזוגות היהודים שנישאו בישראל בשנים 1968-1971, 7% התגרשו אחרי 8 שנות נישואין; מבין אלו שנישאו כעבור שלושה עשורים, 13% התגרשו אחרי אותו מספר שנות נישואין.

פריון

- ב-2009 היה שיעור הפריון הכולל (מספר הילדים הממוצע שאישה צפויה ללדת במהלך חייה) בישראל זהה לזה שהיה ב-1990 וב-2000 - 3 ילדים. ברם, דמיון זה מסתיר התפתחויות מנוגדות שחלו בתקופה זו בפריון של הנשים היהודית ושל הנשים הערביות. בשעה שפריון של הנשים היהודיות עלה במקצת, חלה בתקופה זו ירידה ניכרת בפריון של הנשים הערביות. פריון של הנשים המוסלמיות ירד מ-4.7 ל-3.7 ילדים בממוצע לאישה (ירידה זו חלה כולה מאז שנת 2000), וזה של הנשים הדרוזיות - מ-4.1 ל-2.5 ילדים.

ב-3. שיעור פריון כולל, 1990, 2000, 2009

- הפריון הכולל בישראל גבוה מזה שבכל מדינה מערבית וכפול מהפריון הכולל הממוצע שלהן.

נישואין

- בהתאמה עם העובדה ששיעור הקוהביטציה בישראל נמוך, היקף הנישואין בה כמעט אוניברסלי, כלומר, כמעט אין אנשים שנשארים רווקים. מכלל הנשים והגברים בגילים 45 ומעלה ב-2008, כ-95% נישאו לפחות פעם אחת.
- גיל הנישואין בישראל נמוך מזה שבמדינות המערב (גם גיל הנישואין מושפע מממדי הקוהביטציה; אנשים שנישאים לאחר שחיו בקוהביטציה נישאים בגיל מבוגר יותר בממוצע מאלו שלא חיו לפני כן בצורת קשר זו). בהשוואה לגרמניה, לדוגמה, גיל הנישאים לראשונה בישראל - חתנים וכלות - נמוך ביותר מ-5 שנים.
- בעשורים האחרונים עולה גיל הנישואין בישראל. נראה כי הגידול בשיעור הגברים והנשים הפונים ללימודים גבוהים ובשיעור הנשים היוצאות לעבודה מסביר תהליך זה במידה רבה.
- בין 1990 ל-2008 עלה הגיל החציוני של חתנים יהודים בנישואין ראשונים ב-1.7 שנים ושל כלות יהודיות - ב-2.2 שנים. באוכלוסייה המוסלמית העלייה מתונה יותר, בעיקר בקרב הנשים (לוח ב-2).

4-4. שיעור פריין כולל, מדינות נבחרות, 2009-2008

ישראל	3.0
ארה"ב, נורווגיה, צרפת	2.0
הממלכה המאוחדת, פינלנד, שוודיה	1.9
דנמרק	1.8
הולנד, קנדה	1.7
האיחוד האירופי	1.6
רוסיה, שווייץ	1.5
איטליה, ספרד	1.4
גרמניה, יפן, פורטוגל	1.3

מקור: POPULATION REFERENCE BUREAU

מספר הילדים הרצוי למשפחה

מכלל היהודים בני 20 ומעלה, 12% ציינו כי מספר הילדים הרצוי למשפחה הוא שניים, 39% - שלושה, 25% - ארבעה, ו-14% - חמישה ילדים ומעלה (9% לא ענו, רובם חרדים ודתיים). מכלל הערבים בני 20 ומעלה, האחוזים המקבילים הם: 13% - שני ילדים, 28% - שלושה ילדים, 35% - ארבעה ילדים ו-22% - חמישה ילדים ומעלה.

פריין לפי דתיות (יהודים)

ל-72% מהיהודים החילוניים בני 20 ומעלה נולדו 2-3 ילדים, לעומת 31% מהחרדים.

גיל האם בלידה

הגיל שבו נשים יולדות עולה, בין השאר בעקבות העלייה בגיל הנישואין. חלקן של הלידות של יולדות בנות 35 ומעלה מכלל הלידות עלה מ-14% ב-1990 ל-19% ב-2009, וחלקן של הלידות של יולדות שגילן מתחת ל-20 (רובן מוסלמיות) ירד מ-4% ל-2%, בהתאמה. שיעור הלידות של נערות שגילן מתחת ל-20 בישראל - 14 לידות לאלף נשים בגילים אלו - דומה לזה שבספרד, באירלנד, באוסטרליה ובקנדה, וגבוה מזה שבהולנד, יפן, איטליה, שווייץ, צרפת, גרמניה ושוודיה (8-4 לידות לאלף נשים). שיעור גבוה מאוד של לידות של נשים צעירות נמצא בארה"ב (36), בממלכה המאוחדת (24) ובניו זילנד (23 לאלף נשים), לפי נתוני UNDP.

לגיל האם בלידה משמעות רבה לגבי בריאות התינוק. כך, שיעור התמותה של תינוקות שנולדו לאמהות בנות 45 ומעלה הוא 12 לאלף לידות, ולאמהות צעירות מגיל 20 - 9 לאלף לידות, לעומת 5-4 פטירות לאלף לידות של תינוקות שנולדו לנשים בנות 25-39. גם שיעורי לידות המת גבוהים יותר בקרב יולדות צעירות מגיל 20 (12 לאלף לידות) או בנות 40 ומעלה (10 לאלף לידות), לעומת בנות 25-29 (4 לאלף לידות).

ב-5. יהודים בני 20 ומעלה שנולדו להם ילדים - אחוז אלו שנולדו להם 2-3 או 7+ ילדים, לפי דתיות, 2009

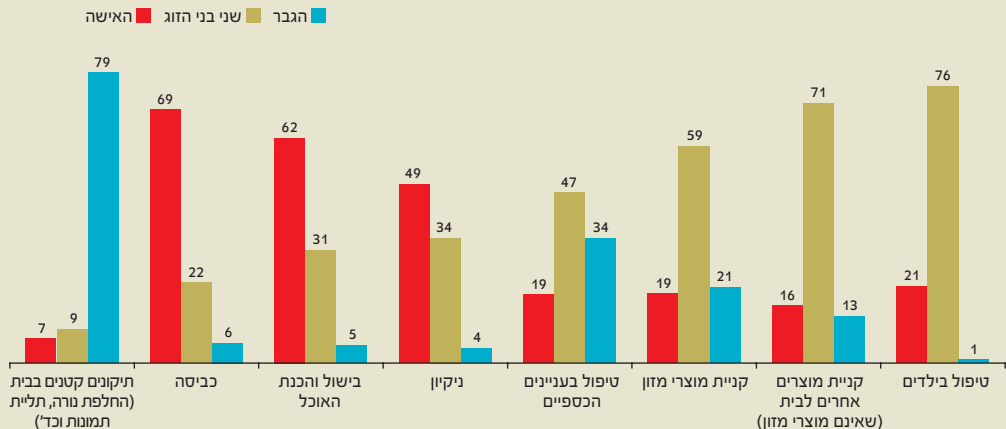
ילדים שנולדו	סה"כ	חילוני	מסורתי	דתי	חרדי
2-3	60	72	61	40	31
7+	5	0	2	10	27

עמדות לגבי תפקוד של גברים ונשים במשפחה

אחוז הגברים החושבים כי עבור אישה 'להיות עקרת בית הוא תפקיד מספק לפחות כמו עבודה בשכר' (47%) גבוה מאחוז הנשים החושבות כך (41%). לעומת זאת, אחוז הנשים החושבות כי 'לעבוד תמורת שכר היא הדרך הטובה ביותר לאישה להשיג עצמאות' (71%) גבוה מאחוז הגברים החושבים כך (58%).

שיעור הגברים והנשים החושבים כי 'בני זוג עובדים צריכים לשאת באופן שווה בעבודות הבית' גבוה וכמעט זהה - 79% ו-81%, בהתאמה. בפועל, ישנם תחומים בחיי משפחה שבהם ישנה דומיננטיות של אחד מבני הזוג (גרף ב-6).

ב-6. ביצוע פעולות בבית (זוגות נשואים שבהם שני בני הזוג עובדים), אחוזים, 2009

ג. בריאות

תוחלת חיים

- בשנת 2009 הייתה תוחלת החיים של הגברים בישראל 79.7 ושל הנשים - 83.5 שנים. תוחלת חיים מחושבת על בסיס שיעורי התמותה בגילים השונים, ומבטאת את מספר שנות החיים שאדם צפוי לחיות, בהנחה ששיעורי התמותה בגילים השונים שהיו קיימים בשנת לידתו יישארו קבועים.
- בכל הגילים שיעורי התמותה של גברים גבוהים מאלו של נשים (ראו הערה 1 בפרק אוכלוסייה).
- בשני העשורים מ-1990 עלתה תוחלת החיים של הגברים ב-4.8 שנים ושל הנשים - ב-5.1 שנים. העלייה בתוחלת החיים של האוכלוסייה היהודית, בעיקר בקרב הגברים, הייתה גדולה מזו של האוכלוסייה הערבית¹.

ג-1. תוחלת חיים, 1990, 2009

	סה"כ*		יהודים		ערבים	
	גברים	נשים	גברים	נשים	גברים	נשים
1990	74.9	78.4	75.3	78.9	73.3	75.9
2009	79.7	83.5	80.5	83.9	76.3	80.7
גידול						
מ-1990	4.8	5.1	5.2	5.0	3.0	4.8

* כולל אחרים

- תוחלת החיים של הגברים בישראל היא בין הגבוהות בעולם. ב-2008 הקדימו אותה רק שווייץ, איסלנד, יפן ואוסטרליה, וההפרש בינה לבין תוחלת החיים בשווייץ, המדורגת ראשונה, קטן משנה. תוחלת החיים של הנשים בישראל מדורגת במקום נמוך יותר. מקדימות אותה 11 מדינות והיא נמוכה מזו של יפן המדורגת ראשונה בשלוש שנים.
- תוחלת החיים בישראל, הן של גברים והן של נשים, גבוהה יותר מזו שבמדינות מפותחות רבות, כגון ארה"ב והממלכה המאוחדת.
- ההפרש המגדרי בתוחלת החיים בישראל הוא כ-4 שנים, הפרש קטן יחסית למדינות המערב. ביפן ובצרפת, לדוגמה, ההפרש הוא כ-7 שנים. במדינות מזרח אירופה ההפרש גדול אף יותר (10 בפולין, 12 ברוסיה). ככל שההפרש המגדרי בתוחלת החיים גבוה, גדול הפער היחסי בין מספר הגברים והנשים באוכלוסייה, בעיקר בגילים המבוגרים.

סיבות מוות

- התפלגות הפטריות לפי סיבת מוות של גברים ונשים בישראל דומה, למעט השכיחות היחסית של פטריות מסיבות חיצוניות, שהיא יותר מכפולה בקרב גברים (7%) בהשוואה לנשים (3%). סיבות המוות העיקריות בשני המינים הן (2008): סרטן (כרבע מכלל הפטריות), מחלות לב (כ-17%), מחלות כלי דם במוח (6%) וסוכרת (6%).

- בשלושים השנים האחרונות חלה ירידה בשיעורי התמותה ממחלות לב, בדומה לירידה הנצפית בעולם המערבי. הירידה התרחשה הן בקרב גברים והן בקרב נשים; בקרב נשים היא הייתה מעט מהירה יותר ולכן הפער המגדרי בתמותה ממחלות לב גדל. בשיעורי התמותה מסרטן קיימות תנודות לאורך השנים, והמגמה הכללית היא של ירידה. גם הירידה בשיעורי התמותה מסרטן גדולה מעט יותר בקרב נשים.

ג-2. שיעורי פטריות מסיבות נבחרות*, 1990, 2008

	גברים		נשים	
	1990	2008	1990	2008
כל הסיבות מזה:	570	403	428	278
סרטן	118	108	101	87
מחלת לב איסכמית	117	49	69	25
מחלות כלי דם במוח	41	17	38	14

* ל-100,000, מתוקננים לפי גיל

- תאונות דרכים והתאבדויות הן בין סיבות המוות החיצוניות העיקריות. שיעור הפטריות בעקבות תאונות דרכים בקרב גברים הוא 9 ובקרב נשים ל-2.5 אלף; שיעורי הפטריות כתוצאה מהתאבדות הם 8.1 ו-1.6, בהתאמה.

מקרים חדשים של סרטן

- על פי נתוני היחידה לרישום סרטן במשרד הבריאות, ב-2008 התגלו כ-12 אלף מקרים חדשים של סרטן בקרב גברים. השכיחות הגבוהה ביותר בין המקרים שהתגלו היא של סרטן הערמונית (22%), סרטן המעי הגס והחלחולת (14%), סרטן ריאה (10%) וסרטן שלפוחית השתן (9%). מבין 14 אלף מקרי הסרטן החדשים שהתגלו בקרב נשים, השכיחים ביותר היו סרטן השד (30%) וסרטן המעי הגס והחלחולת (12%). שיעור המקרים החדשים עלה בקרב גברים מ-263 בראשית שנות ה-90 ל-303 ל-100 אלף גברים ב-2008, ובקרב נשים - מ-272 ל-302, בהתאמה (שיעורים מתוקננים). כמוכן, היקף הגילוי של מקרים חדשים תלוי גם בהיענות האוכלוסייה לביצוע בדיקות לגילוי מוקדם של המחלה.

עישון (בני 20 ומעלה)

- ב-2009 דיווחו 28% מהגברים ו-13% מהנשים בגילים 20 ומעלה שהם מעשנים לפחות סיגריה אחת ליום - ירידה מ-34% בקרב הגברים ומ-15% בקרב הנשים בשנת 2000. שיעור המעשנים פוחת עם העלייה בהשכלה (בקרב נשים הירידה היא רק בקרב נשים שלמדו יותר מ-8 שנים). 39% מהגברים שלא למדו או למדו 1-8 שנים עישנו, לעומת 16% מאלו שלמדו 16 שנים או יותר. הירידה במידת העישון מאז שנת 2000 חלה בכל קבוצות ההשכלה, למעט בקרב גברים בעלי 8-8 שנות לימוד (בקרבם עלה השיעור מ-37% ל-39%).

ג-5. אחוז בני 65 ומעלה שדיווחו על סוכרת ועל יתר לחץ דם, 2009

		יהודים		סה"כ*		ערבים	
		נשים		גברים		נשים	
סוכרת	22	24	21	22	27	46	
יתר לחץ דם	49	57	50	56	42	72	

* כולל אחרים

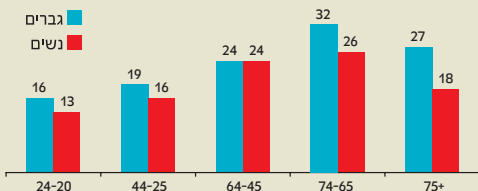
השמנת יתר (בני 21 ומעלה)

- על פי סקר שנערך על ידי משרד הבריאות בשנים 2008-2009, כ-13% מהגברים והנשים בני 21 ומעלה בישראל סובלים מהשמנת יתר. בקרב אנשים בני 21-44, שיעור הגברים בעלי השמנת יתר גבוה משיעור הנשים. בקרב המבוגרים יותר, השיעור גבוה יותר בקרב הנשים. השמנת יתר שכיחה יותר בקרב גברים ערבים בהשוואה ליהודים ובקרב נשים ערביות בהשוואה ליהודיות. היא שכיחה במיוחד בקרב נשים ערביות בגילם 55 ומעלה - כשליש מהן סובלות ממנה.

פעילות גופנית (בני 20 ומעלה)

- 22% מהגברים ו-19% מהנשים בגילם 20 ומעלה עוסקים בפעילות גופנית 3 פעמים בשבוע או יותר, לפחות 30 דקות בכל פעם. שיעור העוסקים בפעילות גופנית מרבי בקבוצת הגיל 65-74. ההבדל הגדול ביותר בין נשים לגברים הוא בקרב בני 75 ומעלה - 27% מהגברים לעומת 18% מהנשים.

ג-6. עוסקים בפעילות גופנית, לפי גיל, אחוזים, 2009

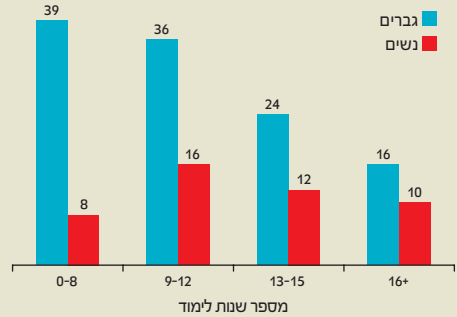
הערכה עצמית של בריאות (בני 20 ומעלה)

- שיעור הגברים המעריכים את בריאותם כטובה גבוה מעט משיעור הנשים. ב-2009 הגדירו את בריאותם כטובה או טובה מאוד 82% מהגברים ו-77% מהנשים בגילם 20 ומעלה.

בריאות ועבודה

- מחלה או נכות היו הסיבה לעבודה חלקית של 17 אלף גברים שכירים (11% מכלל הגברים השכירים) ושל 24 אלף נשים שכירות (6% מכלל הנשים השכירות) ב-2009. מחלה הייתה גם הסיבה להיעדרות הזמנית מעבודה של 13 אלף גברים ו-13 אלף נשים.

ג-3. אחוז בני 20 ומעלה שעישנו לפחות סיגריה אחת ביום, לפי מספר שנות לימוד, 2009

- העישון שכיח יותר בקרב גברים ערבים (45%) בהשוואה לגברים יהודים (25%), ובקרב נשים יהודיות (14%) השוואה לנשים ערביות (4%).
- שיעור העישון הממוצע של הגברים במדינות ה-OECD הוא 28%, כמו זה של הגברים בישראל ב-2009; השיעור הממוצע בקרב הנשים במדינות אלו (18%) גבוה מזה של הנשים בישראל (13%). בשוודיה ובאיסלנד שיעורי העישון של גברים ונשים זהים ונמוכים (בשוודיה 12% ובאיסלנד 16%). הפער המגדרי המרבי בשיעורים במדינות אלו הוא בקוראה (45% מהגברים ו-7% מהנשים).

מוגבלות בהליכה (בני 65 ומעלה)

- ב-2009 דיווחו 26% מהנשים ו-16% מהגברים בגילם 65 ומעלה על מוגבלות בהליכה.
- רמת המוגבלות גבוהה יותר בקרב בעלי רמת השכלה נמוכה.

ג-4. אחוז בני 65 ומעלה המוגבלים בהליכה, לפי שנות לימוד, 2009

סה"כ	גברים	נשים
8-0	16	26
12-9	28	37
15-13	16	21
16+	8	19
	9	15

סוכרת ויתר לחץ דם (בני 65 ומעלה)

- באוכלוסייה היהודית, השכיחות של סוכרת בקרב בני 65 ומעלה זהה בקרב גברים ונשים והשכיחות של יתר לחץ דם גבוהה מעט יותר בקרב נשים. באוכלוסייה הערבית, השכיחות של שתי המחלות גבוהה בקרב נשים פי 1.7 בהשוואה לגברים.

¹ חלקית הדבר נובע משינויים באמידת האוכלוסייה לאחר מפקד 2008

ד. חינוך והשכלה

שליטה בעברית

- באוכלוסייה היהודית רמת השליטה בעברית בקרב הגברים גבוהה במקצת מזו שבקרב הנשים, ואילו באוכלוסייה הערבית הפער המגדרי גדול מאוד, בעיקר בדיבור - 74% מהגברים הערבים בני 20 ומעלה מדברים עברית ברמת טובה או טובה מאוד לעומת 42% מהנשים. בקרב הנשים הערביות השליטה בכתיבה בעברית היא ברמה גבוהה יותר מאשר השליטה בקריאה ובדיבור, בשעה שבקרב גברים יהודים וערבים נשים יהודיות רמת השליטה בדיבור גבוהה יותר.

ד-1. בני 20+, השולטים בעברית ברמה טובה או טובה מאוד, אחוזים, 2009

	סה"כ*		יהודים		ערבים	
	גברים	נשים	גברים	נשים	גברים	נשים
דיבור	87	78	91	87	74	42
קריאה	82	75	88	83	61	46
כתיבה	79	73	85	80	61	47

* כולל אחרים

רמת ההשכלה

- בתהליך העלייה ברמת ההשכלה של האוכלוסייה המתרחש בעשורים האחרונים, הצטמצם פער ההשכלה המגדרי שנבע מיתרון הגברים, עד שנעלם בסוף שנות ה-90, ומאז רמת ההשכלה של הנשים גבוהה יותר. ב-1990 היה חלקם של הגברים שלמדו 13 שנים או יותר (26%) גדול מזה של הנשים (24%); ב-2009 היה חלקם (43%) נמוך מזה של הנשים (45%).
- העלייה ברמת ההשכלה בולטת במיוחד בקרב הנשים הערביות, שבראשית שנות ה-60 קרוב ל-75% מהן לא למדו כלל בבית ספר. ב-2009 היה חלקן של הנשים הערביות שלמדו 13 שנים או יותר (21%) זהה לחלקם של הגברים. באוכלוסייה היהודית היו שיעורי הנשים והגברים שלמדו 13 שנים ומעלה יותר מכולם מאלו שבאוכלוסייה הערבית.

ד-2. אחוז בני 15+ שלמדו 13 שנים, 1990, 2009

	סה"כ*		יהודים		ערבים	
	גברים	נשים	גברים	נשים	גברים	נשים
1990	26	24	29	27	12	6
2009	43	45	48	50	21	21

* כולל אחרים

- שלא כבישראל, במרבית מדינות ה-OECD רמת ההשכלה של הגברים גבוהה מזו של הנשים. הפער הגבוה ביותר נמצא בשווייץ - 90% מהגברים בה בגילים 64-25 הם בעלי השכלה תיכונית ומעלה, לעומת 82% מהנשים.

ד-3. אחוז מבני 25-64 בעלי השכלה תיכונית ומעלה, 2007

	גברים	נשים
צרפת	70	67
הממלכה המאוחדת	71	66
ממוצע OECD	72	69
הולנד	76	71
ישראל	79	82
שוודיה	83	86
ארה"ב	87	89
שווייץ	90	82

מקור: OECD

שיעורי למידה ונשירה

- עד גיל 12, שיעורי הלמידה של הבנים והבנות כמעט זהים - כ-97%. בגילים 13-17 השיעורים בקרב הבנות נעים סביב 96%, ואילו בקרב הבנים הם יורדים בהדרגה עם העלייה בגיל, ומגיעים ל-84% בקרב בני 17.
- בהתאמה, ממדי הנשירה מהלימודים גבוהים יותר בקרב הבנים. בין שנת 2008/09 ל-2009/10 נשרו בסוף כיתה יא 8.2% מהבנים לעומת 2.2% מהבנות בחינוך העברי, ו-6.7% מהבנים לעומת 2.1% מהבנות בחינוך הערבי. שלא כבעבר, שיעור הנשירה של הבנים בחינוך העברי היה גבוה מזה שבחינוך הערבי, וייתכן כי הדבר קשור לעלייה בשנים האחרונות בממדי הנשירה בקרב תלמידים הלומדים בחינוך העברי בפיקוח החרדי.

מבחני המיצ"ב

- במבחני המיצ"ב (מדדי יעילות וצמיחה בית ספרית) הנערך בכיתה ה', הישגי הבנות בחינוך העברי גבוהים מאלו של הבנים במחצית מהתחומים הנבדקים ובחינוך הערבי - בכל התחומים.

ד-4. ציוני תלמידי כיתות ה במבחני המיצ"ב, 2006

	חינוך עברי		חינוך ערבי	
	בנים	בנות	בנים	בנות
עברית/ערבית*	74	78	65	73
אנגלית	78	80	68	74
מתמטיקה	74	71	52	54
מדע וטכנולוגיה	82	82	65	69

* עברית בחינוך העברי; ערבית בחינוך הערבי

זכאות לתעודת בגרות

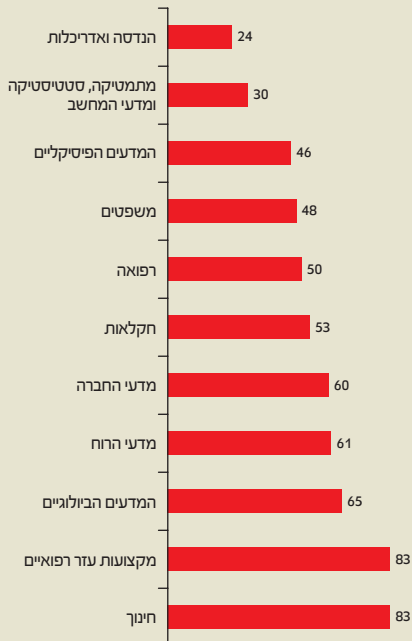
- שיעור הזכאות לתעודת בגרות גדול בקרב בנות בהשוואה לבנים. 60% מהבנות לעומת 48% מהבנים שלמדו בכיתה יב בשנת 2009 היו זכאים לתעודת בגרות; 50% ו-41%, בהתאמה, עמדו בדרישות הסף של האוניברסיטאות.

ד-6. מקבלי תואר ראשון לפי תחום, אחוזים, 2009

גברים	
100	סה"כ
35	מדעי החברה
21	הנדסה ואדריכלות
12	משפטים
11	מדעי הרוח
7	מתמטיקה, סטטיסטיקה ומדעי המחשב
5	חינוך
3	המדעים הביולוגיים
2	המדעים הפיסיקליים
2	מקצועות עזר רפואיים
2	חקלאות ורפואה

נשים	
100	סה"כ
40	מדעי החברה
19	חינוך
13	מדעי הרוח
8	משפטים
7	מקצועות עזר רפואיים
5	הנדסה ואדריכלות
4	המדעים הביולוגיים
2	מתמטיקה, סטטיסטיקה ומדעי המחשב
1	המדעים הפיסיקליים
1	חקלאות ורפואה

ד-7. אחוז הנשים בקרב מקבלי תואר ראשון מהמוסדות להשכלה גבוהה (כולל האוניברסיטה הפתוחה), לפי תחום לימודים, 2009

ד-5. אחוז זכאים לתעודת בגרות מכלל תלמידי יב, 2009

	בנים	בנות
זכאים לתעודת בגרות		
סה"כ	48	60
חינוך עברי	51	62
חינוך ערבי	35	54
עמדו בדרישות הסף של האוניברסיטאות		
סה"כ	41	50
חינוך עברי	44	52
חינוך ערבי	27	41

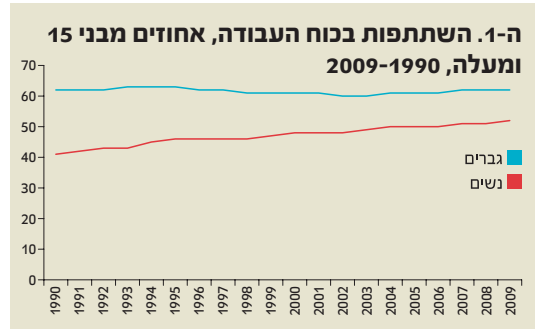
השכלה גבוהה

- 50% מהבנות ו-36% מהבנים שסיימו את לימודיהם התיכוניים ב-2001 המשיכו ללמוד במוסדות להשכלה גבוהה (אוניברסיטאות כולל האוניברסיטה הפתוחה, מכללות אקדמיות ומכללות אקדמיות לחינוך) בתוך שמונה שנים לאחר סיום התיכון. בחינוך העברי השיעורים היו 54% ו-39%, ובחינוך הערבי - 30% ו-19%, בהתאמה. בין הבנות בוגרות החינוך הערבי, כשליש פנו למכללות אקדמיות לחינוך, לעומת כעשירית מבוגרות החינוך העברי.
- מכלל בני 18-39 ב-2009, למדו במוסדות להשכלה גבוהה¹ 7.9% מהנשים ו-6.2% מהגברים.
- ב-2009 למדו 102 אלף סטודנטים ו-130 אלף סטודנטיות במוסדות להשכלה גבוהה¹ כלומר נשים היוו יותר ממחצית מכלל הסטודנטים (56%). באותה שנה קיבלו תארים אקדמיים ותעודות ממוסדות אלו (כולל האוניברסיטה הפתוחה) 32 אלף נשים (57%) ו-24 אלף גברים.
- שיעור הנשים בקרב מקבלי תואר ראשון היה 57%, תואר שני - 56%, תואר שלישי - 49% ותעודה (בעיקר תעודת הוראה) - 79%.
- שיעור הנשים בקרב מקבלי תארים אקדמיים מהאוניברסיטאות היה 56%, מהאוניברסיטה הפתוחה - 60%, מהמכללות האקדמיות - 50% ומהמכללות לחינוך - 83%.
- התחום העיקרי שבו קיבלו תואר ראשון, הן גברים והן נשים, הוא מדעי החברה. בהנדסה ואדריכלות קיבלו תואר 21% מהגברים לעומת 5% מהנשים, ובחינוך - 19% מהנשים לעומת 5% מהגברים (לוח ד-6).
- שיעור הנשים בכלל מקבלי תואר ראשון, לפי תחום, נע בין 83% ממקבלי תואר בחינוך ובמקצועות עזר רפואיים ל-24% ממקבלי תואר בהנדסה ואדריכלות (גרף ד-7).
- שיעור הנשים מכלל מקבלי תואר ראשון בישראל (59% ב-2007) דומה לשיעור הממוצע במדינות OECD (58%). בשוודיה השיעור הוא 65% ובצרפת 55%.

¹לא כולל האוניברסיטה הפתוחה

השתתפות בכוח העבודה

- בשנת 2009 השתתפו בכוח העבודה האזרחי 1.6 מיליון גברים ו-1.4 מיליון נשים. כוח העבודה כולל בני 15 ומעלה שהיו מועסקים (אנשים שעבדו לפחות שעה אחת בשבוע תמורת שכר או בתמורה אחרת) או בלתי מועסקים (אנשים שלא עבדו אך חיפשו עבודה באופן פעיל והיו זמינים לעבודה).
- במהלך שנת 2009 גדל כוח העבודה ב-20.5 אלף גברים וב-46.7 אלף נשים, כלומר, נשים היוו 69% מהגידול. שיעור ההשתתפות בכוח העבודה של נשים עולה בהתמדה. ב-1990 היו הנשים בכוח העבודה 41% מכלל הנשים בנות 15 ומעלה; ב-2009 הגיע שיעורן ל-52%, כלומר, יותר ממחצית הנשים משתתפות בכוח העבודה. בקרב הגברים היו השיעורים 62%, הן ב-1990 והן ב-2009 (במהלך התקופה ירד השיעור עד 60% ועלה שנית). בעקבות מגמת העלייה בשיעורים בקרב הנשים לעומת היציבות בקרב הגברים, גדל בהתמדה חלקן של הנשים מכלל המשתתפים בכוח העבודה - מ-41% ב-1990 ל-47% ב-2009.

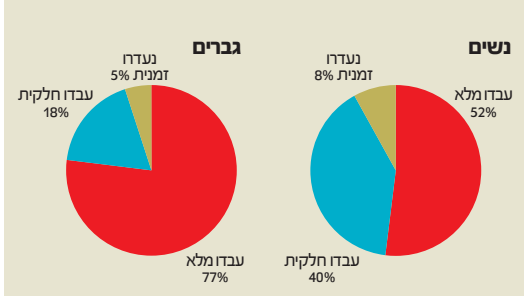

- שיעור ההשתתפות בכוח העבודה של הגברים בישראל (62%) נמוך מזה שבמדינות המערב. השיעור המרבי במדינות אלו הוא בשווייץ (76%) ואחריה בהולנד (74%). גם שיעור ההשתתפות של הנשים בישראל (52%) נמוך יחסית למדינות המערב (לדוגמה, 70% בנורווגיה ו-60% בהולנד), אך כי אינו הנמוך ביותר (באיטליה השיעור הוא 38%).
- שיעורי ההשתתפות בכוח העבודה של גברים יהודים וערבים קרובים מאוד (61.6% ו-60.4%, בהתאמה). מאידך, שיעור ההשתתפות של הנשים היהודיות (58%) גבוה כמעט פי שלושה מזה של הנשים הערביות (21%). בקרב נשים שלמדו 16 שנים ויותר, הפער בשיעורים בין יהודיות לערביות מצומצם במידה רבה מאוד - 79% ו-74%, בהתאמה.
- ככל שרמת ההשכלה גבוהה, קטן הפער המגדרי בשיעורי ההשתתפות בכוח העבודה, ובקרב אלו שלמדו 16 שנים ויותר השיעור בקרב הנשים (79%) אף גבוה מזה שבקרב הגברים (75%).

שעות עבודה

- 40% מהנשים המועסקות עבדו בעבודה חלקית (1-34 שעות בשבוע) - שיעור יותר מכפול מזה שבקרב הגברים (18%). בקרב הנשים הערביות שיעור המועסקות בעבודה חלקית גדול ממחצית (52%) ובקרב היהודיות - 39%. השיעור בקרב הגברים היהודים (19%) גדול מזה שבקרב הגברים הערבים (14%).

ה-2. מועסקים, לפי חלקיות עבודה, אחוזים, 2009

- 90% מהנשים ו-79% מהגברים שעבדו חלקית בדרך כלל היו שכירים. הסיבה השכיחה ביותר לעבודה חלקית של גברים שכירים היא לימודים (31%) ושל נשים - "חיפשו עבודה נוספת או מלאה ולא מצאו" (20%). עוד 15% מהגברים ו-19% מהנשים עבדו בעבודה שנחשבת למשרה מלאה.
- הסיבה העיקרית להיעדרות הזמנית מעבודה של מועסקים, גברים ונשים, הייתה חופשה - כ-60%. 21% מהנשים נעדרו בגלל חופשת לידה. 19% מהגברים ו-12% מהנשים נעדרו בגלל מחלה. 5% מהגברים נעדרו בגלל מילואים. השאר נעדרו מסיבות אחרות.
- ב-2009 עבדו הגברים המועסקים 41.2 שעות בממוצע בשבוע, והנשים המועסקות - 30.9 שעות. כך, בממוצע נשים עבדו 75% משעות העבודה של הגברים. 28% מהגברים המועסקים ו-7% מהנשים המועסקות עבדו +50 שעות בשבוע.
- ההפרש בין מספר שעות העבודה הגדול ביותר לקטן ביותר, לפי משלח יד, הוא 10 שעות בקרב הגברים וקרו ב-12 שעות בקרב הנשים.

ה-3. ממוצע שעות עבודה בשבוע למועסק, לפי משלח יד, 2009

גברים	נשים
38.9	46.9
37.3	42.4
30.4	41.7
30.3	40.8
33.2	39.0
27.2	37.7
27.4	37.0

- סך כל שעות העבודה לשבוע שעבדו כלל הנשים המועסקות ב-2009 היה 41 מיליון - 40% מסך כל שעות העבודה לשבוע במשך.

ענפי כלכלה

- שני ענפי התעסוקה העיקריים של נשים הם חינוך (21%) ושירותי בריאות, רווחה וסעד (17%); שני ענפי התעסוקה העיקריים של גברים הם תעשייה (20%) ושירותים עסקיים (16%). עד אמצע שנות ה-2000 היה ענף המסחר ותיקונים הענף השני מבחינת מספר המועסקים בקרב גברים.
- נשים מהוות 47% מכלל המועסקים.

ה-4. אחוז נשים מכלל המועסקים, לפי ענף, 2009

6	בינוי
19	חקלאות
28	תעשייה
31	תחבורה, אחסנה ותקשורת
40	שירותי אירוח ואוכל
42	מסחר ותיקונים
42	שירותים עסקיים
48	מינהל ציבורי
62	בנקאות, ביטוח ופיננסים
76	חינוך
77	בריאות, רווחה וסעד
90	שירותים למשק הבית על ידי פרטיים

- חלקן של הנשים בענף החינוך פוחת עם העלייה בשלב החינוך: בחינוך הקדם-יסודי הן מהוות 97% מכלל העובדים, בחינוך היסודי - 82%, בחינוך העל-יסודי - 73% ובאוניברסיטאות - 49%.
- נשים מהוות 26% מהסגל הבכיר באוניברסיטאות - 51% מהמרצים, 33% מהמרצים הבכירים, 25% מבעלי דרגת פרופסור חבר ו-14% מבעלי דרגת פרופסור מן המניין.

משלחי יד

- שני משלחי היד העיקריים בקרב הנשים המועסקות הם: עובדות פקידות (26%) ועובדות מכירות ושירותים (24%). 31% מהגברים המועסקים הם עובדים מקצועיים (ירידה תלולה מ-41% ב-1995) ו-17% הם עובדי מכירות ועובדי שירותים.
- ב-2009 היו המנהלות 4% מכלל המועסקות, עלייה מ-2% ב-1995.
- ב-2009 היו נשים 30% מכלל המנהלים, עלייה מ-19% ב-1995.

ה-5. אחוז נשים מכלל המועסקים, לפי משלח יד, 2009

10	עובדים מקצועיים
30	מנהלים
41	עובדי בלתי מקצועיים
48	בעלי משלח יד אקדמי
56	סוכנים, עובדי מכירות ועובדי שירותים
59	מקצועות חופשיים וטכניים
75	עובדי פקידות

- בחינת התפלגות המועסקים לפי משלחי יד בפירוט גדול יותר מגלה כי משלח היד השכיח ביותר בין גברים הוא נהגים (91 אלף) ואחרים - מהנדסים ואדריכלים (67 אלף); ובקרב נשים - גננות ומורות ביסודי (140 אלף) ומטפלות (138 אלף).

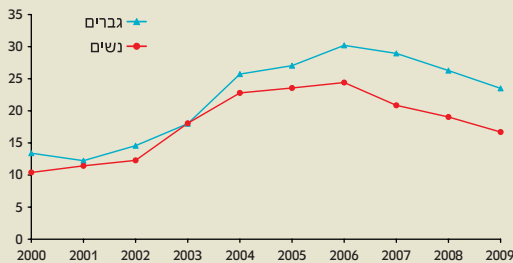
שכירים בתחום ההייטק

- בשנת 2009 הועסקו כשכירים בתחום ההייטק 160 אלף גברים (13% מכלל השכירים) ו-89 אלף נשים (7% מכלל השכירות).

בלתי מועסקים

- בשנת 2009 היו 121 אלף גברים בלתי מועסקים ו-108 אלף נשים בלתי מועסקות. לראשונה בשנה זו היה שיעור הבלתי מועסקים בקרב בני שני המינים זהה - 7.6% מהמשתתפים ו-7.6% מהמשתתפות בכוח העבודה. בכל השנים שלפני כן היה השיעור בקרב הנשים גדול יותר. 87% מהגברים הבלתי מועסקים ו-70% מהנשים הבלתי מועסקות חיפשו עבודה במשרה מלאה.
- הבלתי מועסקים ב-2009 שעבדו בישראל ב-12 הקודמים האחרונים הפסיקו לעבוד בעיקר בשל פיטורים בעקבות צמצומים (48% מהגברים ו-39% מהנשים), התפטרות (18% ו-23%, בהתאמה), או שעבודתם הסתיימה (14% ו-15%, בהתאמה).
- אבטלה ממושכת שכיחה יותר בקרב הגברים. שיעור הבלתי מועסקים מעל שנה מכלל הבלתי מועסקים היה 24% בקרב הגברים לעומת 17% בקרב הנשים. בשנות ה-2000 הראשונות היה שיעור האבטלה הממושכת קטן יותר בקרב גברים ובקרב נשים, והפער המגדרי - מצומצם הרבה יותר.

ה-6. בלתי מועסקים מעל שנה מכלל הבלתי מועסקים, אחוזים, 2009-2000

- נוסף לבלתי מועסקים היו בשנת 2009 אנשים (26 אלף גברים ו-19 אלף נשים) שלא היו בכוח העבודה בגלל שהתיימשו מחיפוש עבודה, כלומר הם לא חיפשו עבודה בארבעת השבועות שקדמו לפקידתם בסקר אך היו מעוניינים לעבוד ויכלו להתחיל לעבוד אילו הוצעה להם עבודה מתאימה. 58% מהגברים ו-42% מהנשים האלה לא חיפשו עבודה בגלל היעדר עבודה מתאימה באזור מגוריהם; 22% ו-37% מהם, בהתאמה, לא חיפשו בגלל היעדר עבודה מתאימה במקצועם.

1. הכנסות שכירים

הכנסה חודשית

- ההכנסה החודשית הממוצעת ברוטו מעבודה של גבר שכיר בשנת 2009 הייתה 9,526 ש"ח, והכנסתה של אישה שכירה - 6,280 ש"ח. כלומר, הכנסת אישה מהווה 66% מהכנסת גבר. בעשרים השנים האחרונות הצטמצם הפער בהכנסה החודשית בין המינים. בתחילת שנות התשעים הכנסת אישה שכירה היוותה 57% מהכנסת גבר ומ-2002 היחס גדל והיווה למעלה מ-60%.
- נשים מהוות 49% מכלל השכירים במשק. במדרג השכירים לפי גובה ההכנסה החודשית, נשים מהוות 68% מהעשירון התחתון ורק 26% מהעשירון העליון.

הכנסה לשעת עבודה

- חלק מהפער בין המינים בהכנסה החודשית נובע מהבדל בין תשומות העבודה של גברים ונשים - גברים שכירים עובדים בממוצע 45 שעות עבודה בשבוע ונשים שכירות - 36 שעות. בחישוב ההכנסה לשעת עבודה, מצטמצם הפער בין המינים. ב-2009 הייתה ההכנסה הממוצעת ברוטו לשעת עבודה של גבר שכיר 50.4 ש"ח ושל אישה שכירה - 42.6 ש"ח, כלומר הכנסת אישה לשעת עבודה היוותה 85% מהכנסת גבר.
- עם השנים הצטמצם הפער בין גברים לנשים בהכנסה לשעה. בתחילת שנות ה-90 הייתה ההכנסה לשעה של אישה כ-70% מהכנסת גבר, והחל מ-2004 היוותה הכנסת אישה יותר מ-80% מהכנסת גבר (גרף ו-1).
- ההכנסה, הן של גברים והן של נשים בגילים 15-64, עולה עם הגיל והיא מרבית בגילים 55-64; בגילים 65 ומעלה היא פוחתת. הפער בהכנסה בין גברים לנשים גדל עם העלייה בגיל. עד גיל 34 ההכנסה לשעה של אישה מהווה 92% מהכנסת גבר; בגילים 55-64 היחס הוא 82%, ובגילים 65 ומעלה, היחס צונח ל-68%.

2-1. הכנסה לשעת עבודה ברוטו לשכיר, לפי גיל, ש"ח, 2009

גיל	24-15	34-25	44-35	54-45	64-55	65+
גברים	25.7	41.0	56.9	59.1	60.8	57.5
נשים	23.4	37.7	48.1	48.5	50.1	39.1
יחס*	91%	92%	85%	82%	82%	68%

* הכנסת אישה כאחוז מהכנסת גבר

- ההכנסה של אלו שלמדו 16 שנים או יותר, גברים ונשים, כפולה מזו של מי שלמדו 11-12 שנים. הפער המגדרי בהכנסה קיים בכל רמות ההשכלה.

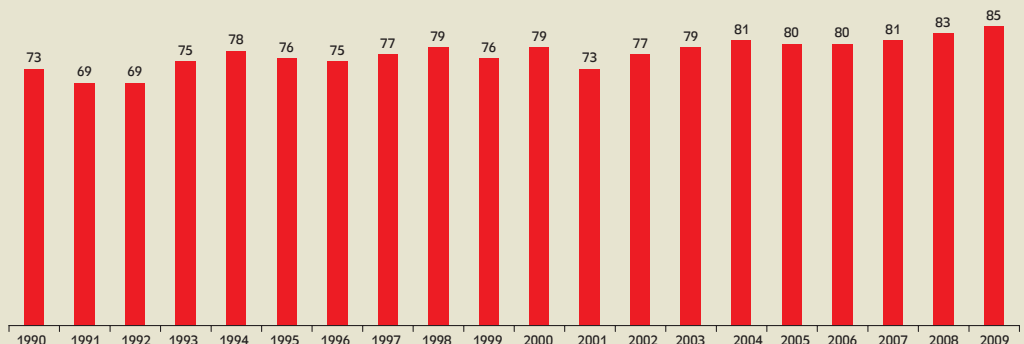
3-1. הכנסה לשעת עבודה ברוטו לשכיר, לפי מספר שנות לימוד, ש"ח, 2009

שנות לימוד	8-0	9-10	11-12	13-15	16+
גברים	29.3	31.4	36.6	53.5	74.1
נשים	24.8	25.0	30.4	40.9	59.1
יחס*	85%	80%	83%	76%	80%

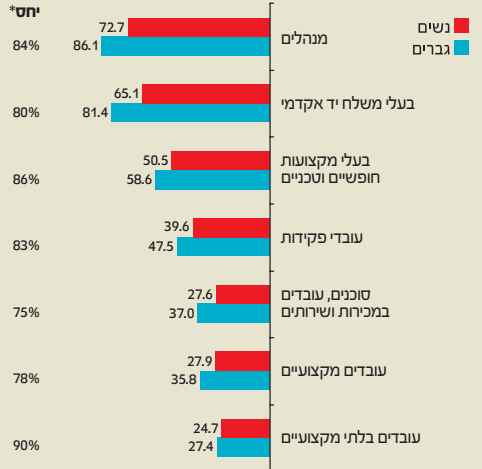
* הכנסת אישה כאחוז מהכנסת גבר

- ההכנסה לשעת עבודה הגבוהה ביותר לפי משלח יד, הן בקרב גברים והן בקרב נשים, היא של מנהלים/מנהלות, והיא גבוהה פי שלושה מההכנסה הנמוכה ביותר - זו של העובדים הבלתי מקצועיים. הפער המגדרי הגדול ביותר קיים בקרב סוכנים ועובדי מכירות ושירותים. שכר אישה במשלח יד אלו מהווה 75% משכר גבר. הפער המגדרי הקטן ביותר קיים בקרב העובדים הבלתי המקצועיים - יחס של 90% (גרף ו-4).
- בהשוואת ההכנסה לפי ענף כלכלי, עולה כי גברים המועסקים בענף "בנקאות, ביטוח ופיננסים" מקבלים את ההכנסה לשעת עבודה הגבוהה ביותר (79.5 ש"ח). הכנסת הנשים בענף זה (55.1 ש"ח) מהווה 69% מהכנסת הגברים. הסבר חלקי לפער בהכנסות הוא ההרכב השונה של הנשים והגברים בענף לפי משלחי היד שלהם. הרוב המוחלט של הנשים עובדות כפקידות, בשעה שבקרב הגברים ישנו ריכוז ניכר של בעלי משלחי יד אקדמיים, חופשיים וטכניים ומנהלים.

1-1. ההכנסה לשעה של אישה שכירה כאחוז מההכנסה לשעה של גבר שכיר, 1990-2009

4-1. הכנסה לשעת עבודה ברוטו לשכיר לפי משלחי יד, ש"ח, 2009

* הכנסת אישה כאחוז מהכנסת גבר

השוואה בין-לאומית

שוויון שכר מגדרי זוכה בשנים האחרונות בעולם להכרה כחיוני לתהליך של פיתוח חברתי, כלכלי וסביבתי בהווה ובעתיד. מדינות שונות נמצאות במקומות שונים במדרג לפי שוויון השכר. בפורטוגל ובבלגיה שכר הנשים קרוב לשכר הגברים יותר מאשר במדינות אחרות - ב-2008 היווה שכר הנשים בהן 89% משכר הגברים. באוסטרליה היה הפער גדול יחסית - שכר הנשים היה 74% משכר הגברים. בישראל, כמו בשוודיה ובמדינות נוספות, היה היחס 83%, כלומר קרוב יותר לרמה שבפורטוגל ובבלגיה מאשר לרמה באוסטרליה.

5-1. הכנסת אישה כאחוז מהכנסת גבר, מדינות נבחרות, 2008

אוסטרליה	74	ישראל, שוודיה,
איסלנד	75	דנמרק, נורווגיה,
גרמניה	77	ספרד
הממלכה המאוחדת	79	קנדה
פינלנד, הולנד	80	ארה"ב
צרפת	81	פורטוגל, בלגיה
שוויץ	82	

מקור: UNECE GENDER WEB

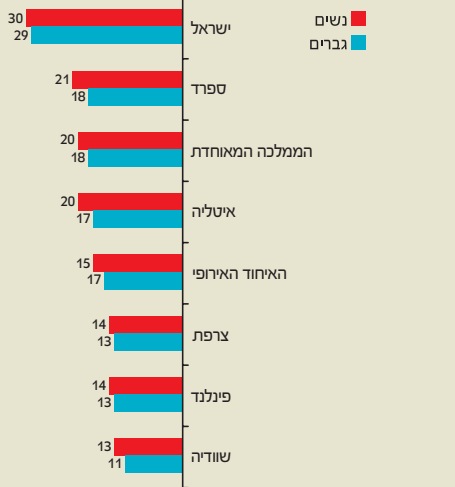
הסיכון לעוני

אוכלוסייה בסיכון לעוני כוללת אנשים השייכים למשקי בית שבהם ההכנסה הפנויה לנפש סטנדרטית נמוכה מ-60% מחציון ההכנסה הפנויה לנפש סטנדרטית בכלל האוכלוסייה (לפי הגדרת האיחוד האירופי). נפש סטנדרטית היא יחידה במשק הבית שהוצאותיה נאמדו בהתחשב במשקל הכלכלי הפוחת של כל נפש נוספת. גישה זו מייחסת לכל נפש נוספת במשפחה השפעה

שולית קטנה יותר מבחינת העומס המוטל על תקציב המשפחה.

- בישראל, כמו במדינות האיחוד האירופי, נשים נמצאות בסיכון גבוה יותר לחיות במשקי בית עניים. בשנת 2009, 30% מכלל הנשים בגילים 18-64 נמצאו בסיכון לעוני לעומת 29% מהגברים בגילים אלו.
- שיעור האנשים הנמצאים בסיכון לעוני בישראל, הן גברים והן נשים, גדול במידה רבה מזה שבמדינות האיחוד האירופי - כמעט כפול ממנו. בממוצע היה השיעור במדינות אלו 15% בקרב הגברים (בישראל, כאמור, 29%), ו-17% בקרב הנשים (בישראל 30%).

6-1. אוכלוסייה בסיכון לעוני, אחוזים, מדינות שונות, 2008

ז. רווחה

- בשנת 2009 היו רשומות במחלקות לשירותים חברתיים של משרד הרווחה כ-687 אלף נשים, שהיוו כ-54% מכלל הרשומים. מתוכם, כ-480 אלף נשים הוגדרו כבעלות נזקקות מוגדרת, כלומר כנשים הזקוקות לטיפול של המחלקות. השאר הן בנות משפחה של אנשים בעלי נזקקות מוגדרת. מספר הגברים בעלי נזקקות מוגדרת היה 390 אלף. סוג הנזקקות העיקרי של הנשים ושל הגברים היה מוגבלות (40% מהנשים ו-35% מהגברים).

ז-1. בעלי נזקקות מוגדרת הרשומים במחלקות לשירותים חברתיים, לפי סוג נזקקות, אחוזים, 2009

נשים	גברים	סה"כ
100	100	מוגבלות
40	35	תפקוד לקוי של המשפחה
30	31	עוני וקשיי הכנסה
22	24	סטייה חברתית
4	6	תפקוד חברתי ורגשי לקוי
3	3	אחר
1	2	

ח. נהיגה

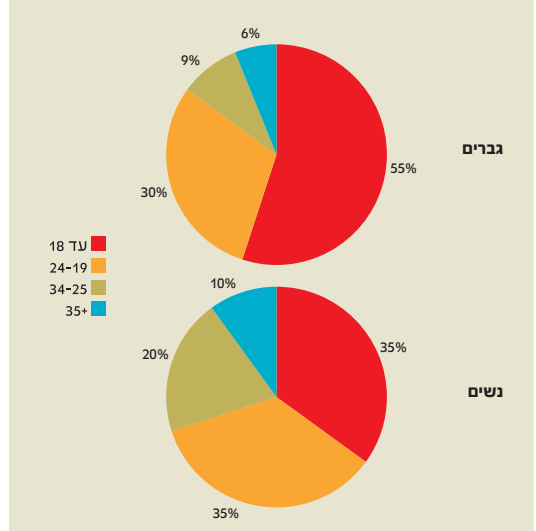
- ב-2009 היו כ-2 מיליון גברים וכ-1.4 מיליון נשים בעלי רישיון נהיגה (נהגים). חלקן של הנשים בכלל הנהגים עלה מ-34% ב-1990 ל-42% ב-2009. באוכלוסייה היהודית נשים מהוות 44% מכלל הנהגים ובאוכלוסייה הערבית - 32%.
- ב-2009 קיבלו רישיון נהיגה 57 אלף גברים ו-55 אלף נשים. חלקן של הנשים בין מקבלי רישיון עלה מ-43% ב-1990 ל-49% ב-2009. באוכלוסייה היהודית, אחוז הנשים מכלל מקבלי רישיון נהיגה היה קרוב למחצית כבר ב-1990. באוכלוסייה הערבית, גדל אחוז זה בשני העשורים האחרונים באופן תלול.

ח-1. אחוז הנשים מכלל מקבלי רישיון נהיגה, 2009, 1990

	ערבים	יהודים	סה"כ
1990	20	47	43
2009	50	48	49

- יותר ממחצית מהגברים (55%) ו-35% מהנשים שקיבלו רישיון נהיגה ב-2009 היו צעירים מגיל 19.
- 267 גברים ו-131 נשים בגילים 65 ומעלה קיבלו רישיון ב-2009.

ח-2. מקבלי רישיון נהיגה ב-2009, לפי גיל, 2009

- ל-430 אלף גברים (21% מכלל הגברים הנהגים) ול-55 אלף נשים (4% רישיון לנהוג באופנוע. 36% מהגברים ו-46% מהנשים שלהם רישיון נהיגה לאופנוע צעירים מגיל 35.
- מכלל בעלי רישיון נהיגה לאופנוע נשים מהוות 11%, ומכלל בעלי רישיון לאוטובוס, למונית ולרכב משא - 2%.

ט. שימוש במחשב ובאינטרנט* (בני 20 ומעלה)

- גברים משתמשים במחשב ובאינטרנט יותר מנשים. ב-2009 השתמשו במחשב 71% מכלל הגברים בני 20 ומעלה ו-65% מכלל הנשים בגילים אלו; באינטרנט השתמשו 66% מהגברים ו-61% מהנשים. ב-2002 השתמשו במחשב פחות ממחצית מהגברים ומהנשים - 49% ו-44%, בהתאמה.
- בקרוב היהודים משתמשים במחשב 75% מהגברים ו-70% מהנשים, ובקרוב הערבים - 47% מהגברים ו-40% מהנשים.
- שתי מטרת השימוש הנפוצות ביותר במחשב בקרב גברים ובקרוב נשים הן הורדת קבצים ועבודה.

ט-1. בני 20 ומעלה שהשתמשו במחשב, לפי מטרת השימוש, אחוזים, 2009

נשים	גברים	
55	64	הורדת קבצים
59	62	עבודה
46	54	משחקים
48	52	לימודים

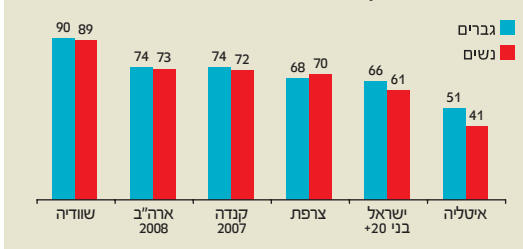
- שיעור השימוש באינטרנט לקניות ולתשלומים נמוך יחסית לשאר המטרות, בעיקר בקרב הנשים.

ט-2. בני 20 ומעלה שהשתמשו באינטרנט, לפי מטרת השימוש, אחוזים, 2009

נשים	גברים	
94	96	חיפוש מידע
87	88	דואר אלקטרוני
50	53	צ'אט (שיחות) או קבוצות דיון
22	39	קניות
28	38	תשלומים

- בין המדינות ישנה השתנות רבה בשיעור השימוש באינטרנט.

ט-3. אחוז בני 16-74 שהשתמשו באינטרנט, מדינות שונות, 2009

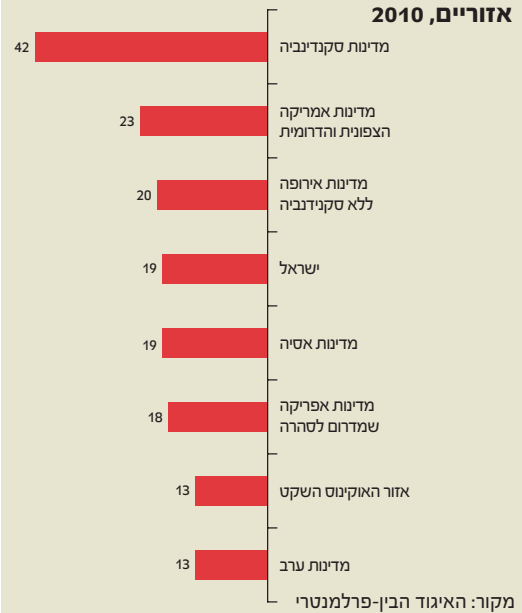

* בשלושת החודשים שקדמו לסקר.

י. עצמה

- חלקן של הנשים בכלל השופטים גדל מ-45% בתחילת 2002 ל-51% בתחילת 2011, וחלקן בין עורכי הדין עלה מ-38% ל-44%, בהתאמה (מקורות: הנהלת בתי המשפט ולשכת עורכי הדין).
- לכנסת הנוכחית, הכנסת ה-18, נבחרו 23 נשים - 19% מכלל חברי המשכן. לכנסת הקודמת נבחרו 18 נשים - 15% מכלל החברים. לכנסת הראשונה נבחרו 12 נשים (10%) המספר הגדול ביותר של נשים שנבחרו לכנסת היה 25 - לכנסת ה-16.
- שיעור הנשים בכנסת הנוכחית דומה לשיעור במדינות אירופה (ללא סקנדינביה). חמש המדינות הנמצאות בראש המדרג העולמי הן רואנדה (56%), שוודיה ודרום אפריקה (45%), קובה ואיסלנד (43%).

י.1. אחוז הנשים בבתי נבחרים, ממוצעים אזוריים, 2010

יא. אינדיקטורים נבחרים, 2009

אחוז נשים	סה"כ גברים ונשים	סה"כ אוכלוסייה
50.5	7.6 מיליון	סה"כ אוכלוסייה
50.7	5.7 מיליון	מזה: יהודים
49.5	1.5 מיליון	ערבים
51.5	4.8 מיליון	בני 20 ומעלה
56.8	741 אלף	בני 65 ומעלה
53.4	985 אלף	עלו מחבר המדינות מ-1990 ראשי משפחות חד-הוריות
91.5	106 אלף	עם ילדים בני 0-17
47.0	3.0 מיליון	משתתפים בכוח העבודה
50.1	2.6 מיליון	מזה: יהודים
25.2	381 אלף	ערבים
47.0	2.8 מיליון	מועסקים
47.1	230 אלף	בלתי מועסקים
66.1	793 אלף	עבדו עבודה חלקית
30.4	193 אלף	מנהלים
40.0	101 מיליון	סה"כ שעות עבודה לשבוע
51.9	99 אלף	תלמידי יב
57.5	54 אלף	מזה: זכאים לתעודת בגרות
55.6	177 אלף	סטודנטים לתואר ראשון
57.3	41 אלף	מקבלי תואר ראשון
41.6	3.4 מיליון	מורשים לנהוג
19.2	120	חברי כנסת

יב. אינדיקטורים נבחרים עבור הערים שבהן מעל 200,000 תושבים, 2009

הכנסה ברוטו לשכיר (ש"ח)		% בני 15+ בכוח העבודה		שיעור פריון כולל	% רווקים בגיל 30-34		% בני 65+	
נשים	גברים	נשים	גברים		נשים	גברים	נשים	גברים
6,280	9,527	52	62	3.0	17	26	11	9
5,155	8,307	53	58	3.1	9	23	13	10
6,732	10,304	53	61	2.1	26	40	20	16
6,262	7,413	39	54	4.0	23	28	9	7
6,818	10,288	58	68	2.4	15	29	14	11
7,287	10,211	64	68	2.1	15	32	12	10
7,746	11,633	61	70	2.2	49	58	16	12